

DE NEDERLANDSE AGRARISCHE IN- EN UITVOER

Henk Kelholt

De omvang van de wereldmarkt voor agrarische producten is tussen 1995 en 2000 met enkele procenten per jaar geslonken. In 2000 was het gedaald tot net boven de 550 miljard US dollar.

De grootste exporteurs zijn de Verenigde Staten, Frankrijk en Nederland. In bruto-exportwaarde komt Nederland na Frankrijk, maar in netto-exportwaarde (export minus import) is Nederland weer iets groter dan Frankrijk.

De belangrijkste importeurs van agrarische producten zijn Japan en Duitsland. De netto-importwaarde van agrarische producten in 2000 bedroeg in deze landen respectievelijk 57,9 en 12,1 miljard US dollar.

De Nederlandse agrarische handel

Na jaren van groei is de waarde van de Nederlandse agrarische import in 2002 1 heel licht gedaald ten opzichte van 2001 en kwam uit op bijna 27 miljard euro (figuur 1). Het prijsniveau (berekend uit de waarde- en volumegegevens) van het totale pakket agrarische producten bleef gelijk, maar het volume kromp met enkele procenten. Lagere prijzen bij de import van veehouderijproducten werden gecompenseerd door hogere prijzen bij plantaardige producten.

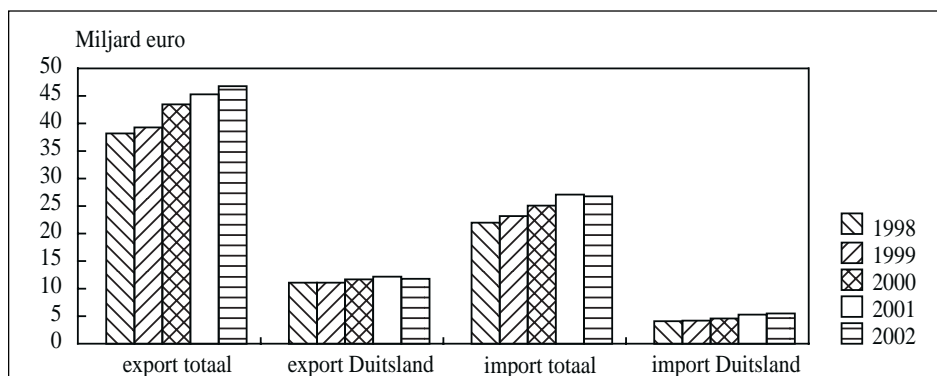
Bij de exportwaarde was er geen sprake van een kentering. De trend van de afgelopen jaren werd doorgezet met een waardestijging van rond 3% tot een bedrag van bijna 47 miljard euro. De prijsontwikkeling was vergelijkbaar met die bij invoer: lagere prijzen bij de dierlijke producten, maar op het totaalpakket slechts een kleine prijsdaling. Bijna alle belangrijke productgroepen groeiden in uitvoervolume. Zuivelproducten waren hierop een opvallende uitzondering: zowel prijs als volume waren enkele procenten lager dan in 2001. Het agrarische handelsoverschot steeg hierdoor van 18 tot 20 miljard euro. Het totale Nederlandse handelsoverschot nam ook flink toe: van 23 naar 29 miljard euro. Het saldo op de agrarische handelsbalans werd geheel gerealiseerd in de handel met de andere EU-lidstaten (figuur 2). De import- en exportwaarde van agrarische producten met derde landen is vrijwel in evenwicht. Bij de import uit derde landen bestaat de hoofdmoot uit oliezaden, veevoedergrondstoffen, (tropisch) fruit, koffie- en cacaobonen. Bij de export naar derde landen zijn het vooral bewerkte producten: zuivel, dranken, koffie, thee, cacao-producten) en verder sierteelt. Een deel van de Nederlandse agrarische export bestaat uit doorvoer van producten die eerst in Nederland zijn geïmporteerd, bijvoorbeeld seizoensgebonden groenten en fruit, en producten die via de Nederlandse havens naar vooral Duitsland gaan.

De EU is veruit de belangrijkste handelspartner voor Nederland. Bij de Nederlandse agrarische export is het EU-aandeel bijna 80% en bij onze importen is het iets meer dan 60%. Ook in de totale EU-handel (intra-handel + extra-handel) speelt Nederland een belangrijke rol. Zowel bij de invoer als bij de uitvoer heeft ons land bij een aantal productgroepen een belangrijke of zelfs dominante positie, met name in sierteelt, eieren, pluimveevlees en de oliën en vetten sector. Duitsland is de belangrijkste afzetmarkt voor Nederlandse agrarische producten, maar deze markt vertoont duidelijk tekenen van verzadiging onder meer door de tegenvallende economische ontwikkeling. Het Nederlandse aandeel in de Duitse agrarische import (nu ongeveer 22%) is dalende. Hetzelfde geldt voor het Franse aandeel in de Duitse importmarkt. Frankrijk is naast Nederland de andere grote leverancier op de Duitse importmarkt. Spanje en Oostenrijk daarentegen hebben de laatste jaren hun aandeel weten te vergroten tot respectievelijk 5,5 en 3%. Ook de aanstaande lidstaat Polen wordt steeds belangrijker. Het is te verwachten dat het Poolse aandeel in de Duitse importmarkt, dat nu 2,5% bedraagt, in de komende jaren flink zal toenemen.

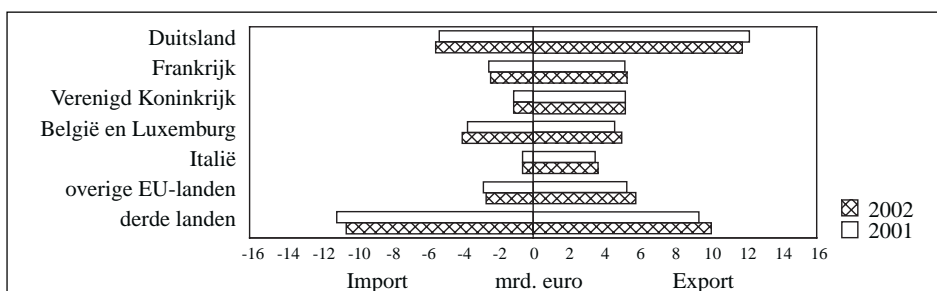
Tegenover de iets gedaalde agrarische uitvoer van Nederland naar Duitsland staat wel dat de export

1 Raming gebaseerd op voorlopige cijfers voor de eerste negen maanden van 2002, medio 2003 zullen de definitieve cijfers beschikbaar komen.

naar Frankrijk, België, Italië en de overige EU-landen in 2002 is toegenomen (figuur 2). De Nederlandse agrosector slaagt er dus in om bij geringere afzetkansen op de Duitse markt voldoende groei te realiseren op andere markten.

Figuur 1 Nederlandse agrarische handel met de wereld en met Duitsland
Bron: CBS, LEI-bewerking.

Figuur 2 Omvang van de Nederlandse agrarische handel met verschillende landen(-groepen)
Bron: CBS, LEI-bewerking.